

Vision lika mycket som opposition.

Respons på bidrag nr 64 till Synodens Tankesmedja: "Svenska kyrkans opposition"

Jonas Falck sammanfattar värdefullt vad man skulle kunna kalla Svenska kyrkans opposition men tanken stämmer sämre med det som Svenska kyrkans Fria Synod har syftat till och enligt min mening syftar till.

Begreppet Synod talar om gemensam väg, inte för en svenskkyrklig oppositionsgrupp i största allmänhet, utan för en fri rörelse inom kyrkan med i grunden en vision för ögonen. Det ofria handlar om riksdagspolitikens dominans i kyrkan framför Bibel och bekännelse under 1900-talets senare hälft och med följder för församlingslivet.

När Synoden tog form 1983 handlade det dels om en modell av en levande kyrka med kyrkfolket i församlingarna som bas samlade i dekanat, ledd och representerad av biskop, och dels om en arbetsform för hur kyrkomötet skulle kunna se ut: ett kyrkligt organ med de gudstjänstfirande som de beslutande. Men den mediala bilden av Synoden dominerades helt av ämbetsfrågan och de manliga prästers ifrågasatta rätt att existera som inte samarbetade med kvinnliga präster, den förutsättning som många hade prästvigts på. Synodens främste företrädare och tillika preses blev biskop Bertil Gärtner. Poängen i sak var inte att det var en kvinnoprästmotståndare utan att det just var en biskop som representerade rörelsen, som en modell för hela Svenska kyrkan.

Med den nya kyrkoordningens förändrade relation med statsmakten 2000 tycktes livsvillkoren förändrade och några av Synodens grundare motionerade om nedläggning. Det blev ett faktum att de tidigare garantierna om existensrätt för präster och prästkandidater som inte gick in under de nya ordningarna försvann. Med stadgeändringarna 2005 blev Svenska kyrkans Fria Synod en medlemsorganisation för alla som ville arbeta för Synodens syftesparagraf, stämman fokuserade snart på mission, media och brobyggande.

Men tillskillnad från en tänkt vinst med den nya kyrkoordningen blev förhållandena om möjligt ännu sämre. Med lokalanställningen av prästen hamnade nu vederbörande i knäet på riksdagspolitiken och man fick TV-mikrofoner ända in i själavårdsrummet. Inte en enda biskop ville markera till förmån för själavårdens helgd. Efter det senaste kyrkovalet tycks en ny drive vänta där alla som är inblandade i församlingens undervisning om äktenskapet ska kontrolleras av offentlig media. Det nya kyrkomötet antog snart samma form av äktenskapssyn som statsministern annonserat (2008) och senare genomfördes en handboksreform som följde det nya kravet inför ämbetsvigning, 'oavsett kön'. Så sent som ÄB-valet av Antje Jackelen kunde de socialdemokratiska och centerpartistiska nomineringsgrupperna dominera kandidatsförslagen.

Jonas Falck nämner missionsprovinsen med ett syfte till väckelserörelse inom svenska kyrkan. Men det är oklart på vilket sätt man menar sig vara inom Svenska kyrkan. Inte ens ett formellt medlemskap verkar vara något kännetecken även om man menar sig stå i en svenskkyrklig andlig tradition.

På senare år har behovet av en presesgestalt pånytt aktualiserats vid Synodens stämmor. Många har haft minnesbilden av biskop Bertil Gärtner för ögonen. Men det finns skäl att

påpeka att dennes biskopsgärning är åtminstone lika unik som alla biskopars, i en mycket speciell tid. Finns det ett behov av en samlande gestalt inom Svenska kyrkan? Jonas Falck ber om det i sitt bidrag.

Senaste stämman kunde vid årsmötet konstatera att det inte inkommit någon intresseanmälan för preses/råd. Det handlar isåfall om enskilda människor/grupper som frågar efter det. Eventuellt ska Jonas Falcks bidrag behandlas som en sådan intresseanmälan. När det föreligger tre sådana intresseanmälningar vid stämma anmodas Synodrådet iscensätta en valprocedur. När det finns ett eller flera förslag på valbar/a person/er namnges de som visat intresse för valet och de vid följande stämma närvarande röstar.

Man kan fråga sig hur biskop Bertils arv ser ut? Ett mycket konkret och avläsbart arv är det som kom till uttryck vid de sk Linköpingsmötena 1997, 2000 och 2002: Grund och gränser I, II och III. De finns tillgängliga på Synodens hemsida men ägs på intet sätt av Synoden, <https://synoden.se/uttalanden>. Mig veterligt refererar inte Missionsprovinsen någonstans till dessa dokument. Ett annat tydligt kännetecken var biskop Bertils uppmaning till att förbli trogna kyrkomedlemskapet i Svenska kyrkan.

En tydlig förändring vad gäller livsförutsättningarna är att det som varit en Svenska kyrkans opposition i princip visats ut från sammanträdesrummet. Därför haltar bilden kraftigt. Men vare sig uppgiften, behovet av visionen blir annat än bekräftad. Nomineringsgruppen Frimodig kyrka samlar ännu flera av dem som en gång gestaltade Synoden, men de rymms också i flera andra nomineringsgrupper.

Det som Synoden hade som första ärende i början av åttiotalet sägs nu i medias ledartexter av olika slag. Men hjärtat i den insikten beror av människor som frågar efter Guds Ord i Svenska kyrkans församlingar. Livsvillkoren är framgent av ett helt annat slag: att berätta var källorna finns för dem som frågar efter dem och att själva dricka ur de källorna. Den gamla kyrkväckelsen manade sina vänner att inte springa efter predikanter. Biskop Bo Giertz bröt det rådet och manade på allas ansvar att nu fråga var de rena källorna finns, utan dem överlever ingen.

Svenska kyrkans Fria Synod har uttalat sig och kommer att uttala sig vid sidan om många andra organisationer men representerar i princip då inte fler än sina faktiska medlemmar. Visionen är mer än någonsin efterfrågad, bäst representerad i Synodboken "Liv i kyrkan" som finns på <https://synoden.se/inspmtrl/liv%20i%20kyrkan>

Den som frågar efter en presesgestalt/ ett råd kan alltså anmäla det intresset till aktuell Synodstämma. Nästkommande årsmöte anslås i aktuell Synod Information.

ΣJonas Nilsson